

Efla hf. verkfræðistofa
Sigurður Jónsson
Kaupvangur 5
700 Egilsstaðir

Garðabær, 5. desember 2023
Málsnúmer: 202311-0036
IAS/OKV/RT

Efni: Umsögn um umsókn um leyfi til skógræktar og uppgræðslu á þjóðlendu í Selárdal í Vopnafirði

Vísað er í tölvubréf frá Eflu, fyrir hönd umhverfis- og skipulagsráðs Vopnarfjarðarhrepps, dags. 20. nóvember 2023, þar sem óskað er eftir umsögn Náttúrufræðistofnunar Íslands um umsókn Six Rivers Iceland um leyfi til skógræktar og uppgræðslu á þjóðlendu innarlega í Selárdal í Vopnafirði.

Fyrirhuguð skógrækt er liður í því meginverkefni Six Rivers Iceland að stuðla að bættum lífsskilyrðum Norður-Atlantshafslaxins. Samkvæmt Six Rivers Iceland er það orðin viðurkennd aðferð til að bæta líffræðilegt ástand veiðiáa að huga að gróðri og ýmsu öðru í nágrenni ána. Verið sé að beita sambærilegum aðgerðum í ýmsum nálægum löndum, t.d. Skotlandi. Plöntun trjáa við Selá, og ýmsar hliðarár og lækir, hófst árið 2017 og fyrirhugað er að bæta verulega í á næstu árum. Einnig er verið að undirbúa sambærilegar aðgerðir við aðrar ár sem eru í leigu Six Rivers Iceland. Til þessa hefur verið einblínt á að planta innlendum trjá- og runnategundum. Allar líkur eru á því að áfram verði haldi á þeirri braut, þó geta aðstæður á einstöku stöðum kallað á að notaðar séu aðrar tegundir ef viðunandi árangur á að nást. Auk plöntunar trjáa og runna í gróin svæði á því landi sem um ræðir er fyrirhugað að setja af stað rannsókn til að finna bestu leiðina til að endurheimta gróður/vistkerfi á svæði þar sem orðið hefur mikil eða alger eyðing gróðurs.

Náttúrufræðistofnun Ísland hefur kynnt sér umsóknina og kemur með eftirfarandi athugasemdir og ábendingar.

Þar sem fyrirhugaðri skógrækt er ætlað að stuðla að bættum lífskilyrðum Norður-Atlantshafslaxins með því að breyta líffræðilegu ástandi Selár þá heyrir það undir stjórn vatnamála, sjá lög nr. 36/2011. Mikilvægt er að áformin séu rýnd með tilliti til þess.

Á vistgerðakorti NÍ kemur Selá fram sem „Ár á yngri berggrunni“ en samkvæmt endurmati sérfræðinga er líklega um ranga flokkun að ræða og ætti hún frekar að flokkast sem „Ár á eldri berggrunni með votlendisáhrifum“ miðað við votlendi á vatnasviði árinna og berggrunn.

Í greinargerð með umsókninni er fyrst og fremst verið að vísa í að trjágróður meðfram árbökkum dragi úr setflutningi straumvatns en á fyrirhuguðu framkvæmdasvæði eru árbakkar tiltölulega vel grónir fjalldrapamóa og votlendi. Frostíglar eru greinilegir í fjalldrapamóum. Ekki er skýrt hvar eigi að gróðursetja innan fyrirhugaðs vinnusvæðis og óljóst hvort eigi að gróðursetja í örfoka land. Áhersla á að vera á innlendar tegundir en nefnt að aðstæður geti kallað á að notaðar verði aðrar tegundir ef viðunandi árangur eigi að nást. Náttúrufræðistofnun bendir á að erlendar tegundir eiga alls ekki heima við hálandismörk eða inni á hálendinu.

Eins og fram kemur í víðauka með umsókninni er votlendi á hluta framkvæmdasvæðisins sem liggur að ánni. Aðeins ber á rimum í votlendinu sem gæti því flokkast sem rimamýri, sem hefur

mjög hátt verndargildi. Tengsl eru á milli mikilvægi mýrlendis og áhrifa á vatnasvið en margar af gjöfulustu fiskveiðiam landsins er að finna á Norðausturlandi og fellur Selá þar undir (Hilmar J. Malmquist 1998). Hætt er við að trjáplöntur frá skógrækt dreifi sér út í votlendi og þurrki það smám saman upp (sjá t.d. Árni Bragason 1998) sem gengur gegn tilgangi verkefnisins.

Þrátt fyrir að vera um 400 m yfir sjávarmáli má alveg reikna með nokkru fuglalífi þarna, t.d. heiðlóu, sandlóu og sendlingi. Kjörlendi sandlóu gæti t.d. verið á áreyrunum.

Alls ekki ætti að planta í votlendið eða nærliggjandi vel gróið mólendi.

Jákvætt er að samvinna verði við Landgræðsluna og Landbúnaðarháskóla Íslands um rannsóknir á uppgræðslu örfoka lands og að nýttar verði innlendar tegundir.

Virðingarfyllst,

Ingvar Atli Sigurðsson
jarðfræðingur

Heimildir:

Hilmar J. Malmquist 1998. Ár og vötn á Íslandi: vistfræði og votlendistengsl. Í: Íslensk votlendi – verndun og nýting. Jón S. Ólafsson (ritstj.). Háskólaútgáfan, bls. 37-55

Árni Bragason 1998. Skógrækt og votlendi. Í: Íslensk votlendi – verndun og nýting. Jón S. Ólafsson (ritstj.). Háskólaútgáfan, bls. 253-258.

